

David Lewis

VENÄJÄ MIEHITTÄJÄNÄ

DOCENDO

VÄKIVALTAINEN ALISTAJA UKRAINASSA

Venäjä miehittäjänä

A stylized rainbow graphic with multiple horizontal bands of varying shades of gray, arching over the title.

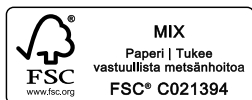
David Lewis

**VENÄJÄ
MIEHITTÄJÄNÄ**

DOCENDO

Suomentanut Kyösti Karvonen

VÄKIVALTAINEN ALISTAJA UKRAINASSA

Ensimmäinen painos

Suomennoksen copyright © Kyösti Karvonen ja Docendo 2026

Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

Copyright © David Lewis, 2025

Englanninkielinen alkuteos

Occupation, Russian Rule in South-Eastern Ukraine

was first published in 2025 by

C. Hurst (Publishers) Ltd., London

This edition has been arranged by Red Rock Literary Agency Ltd.

Etukannen valokuva:

A Russian army soldier stands next to local residents who queue for humanitarian aid delivered during Ukraine–Russia conflict, in the besieged southern port of Mariupol, Ukraine March 23, 2022.

REUTERS/Alexander Ermochenko

Kansi: Matti Vartiala / Mainostoimisto Kalevantuli

Taitto: Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-850-635-5

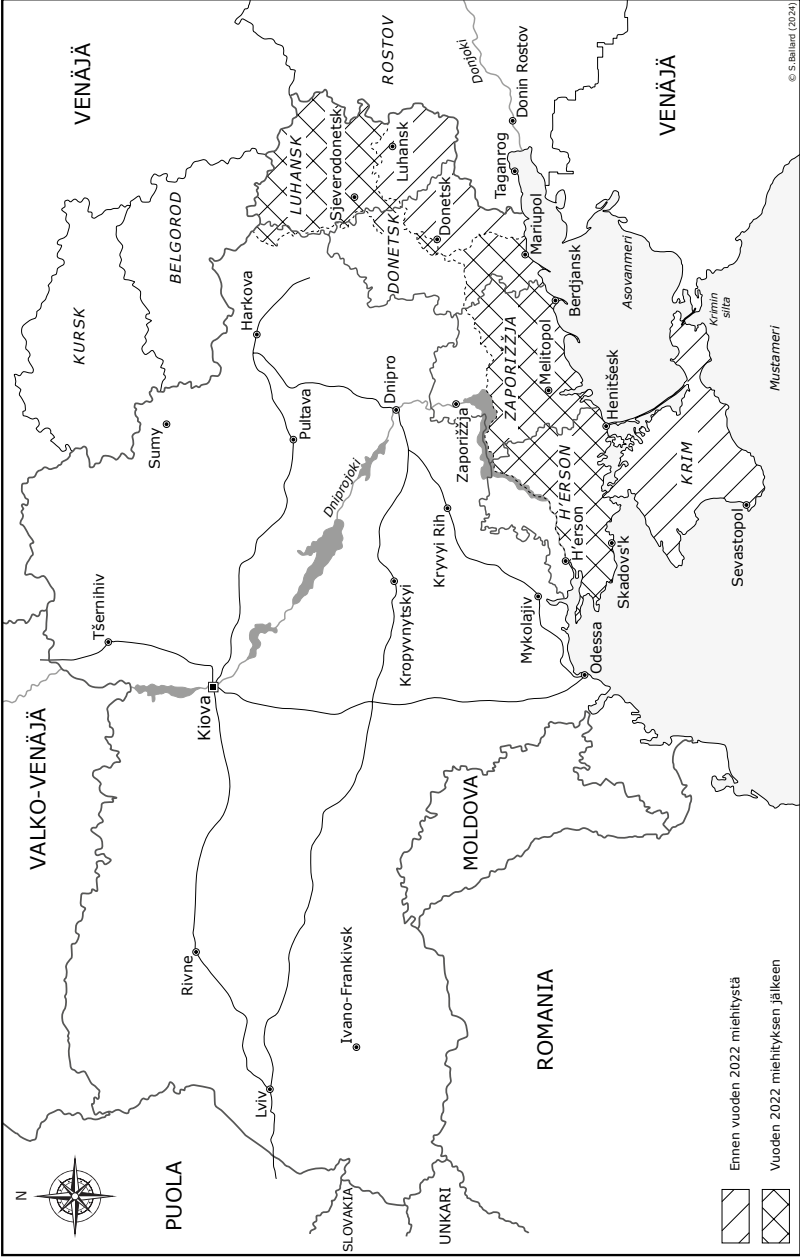
Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:

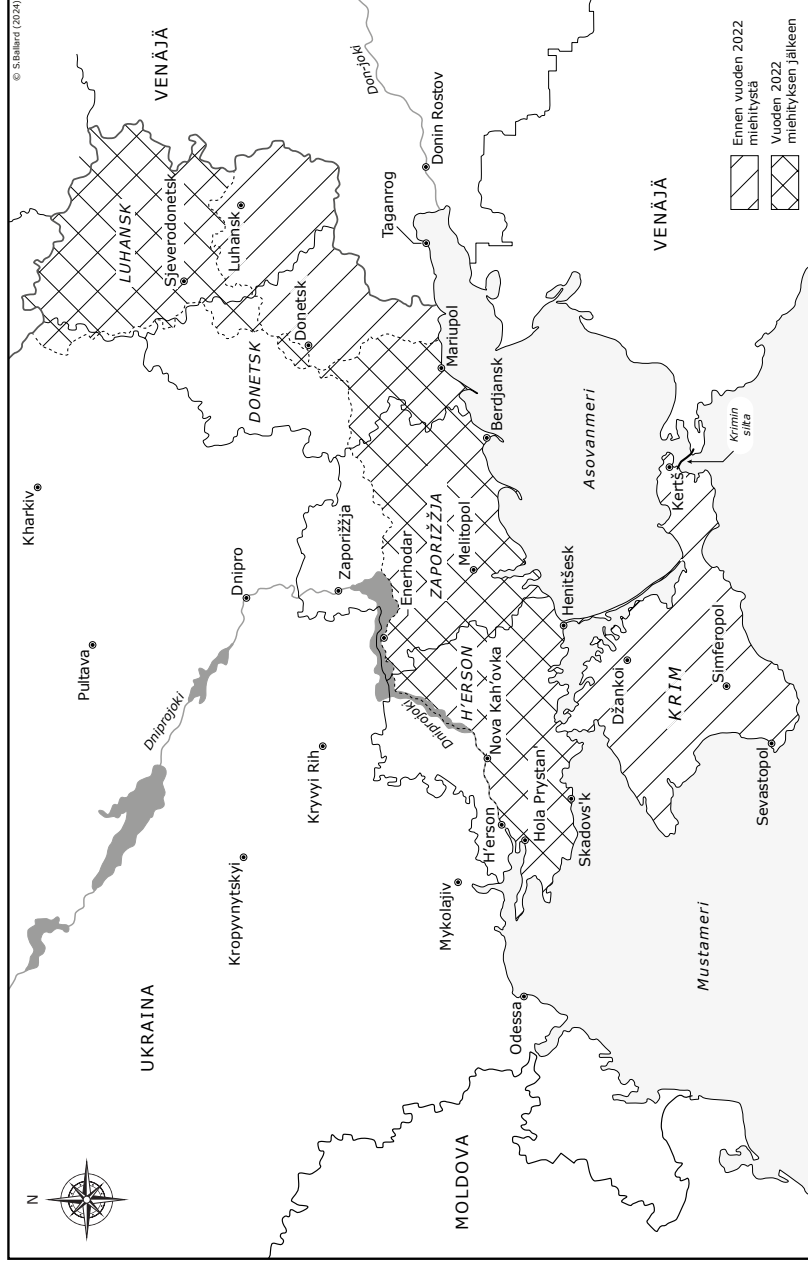
tuotevastuu@docendo.fi

SISÄLLYS

Kartat	6
Kiitokset.....	9
Johdanto.....	11
1. Ideologia.....	37
2. Hyökkäys.....	82
3. Hallinto	128
4. Väkivalta.....	180
5. Propaganda	250
6. Raha.....	311
7. Vapauttaminen.....	369
Lopuksi: tulevaisuuden vaihtoehdot	399
Loppuviitteet.....	412
Hakemisto	519

Ukraina

Venäjän miehittämät Ukrainan alueet

KIITOKSET

Olen kiitollisuudenvelassa monille ihmisille tämän kirjan kirjoittamisessa saamastani avusta. Nykyisissä olosuhteissa heidän kaikkien nimiä ei voida mainita. Olen erityisen kiitollinen Ukrainassa ja Ukrainasta oleville kollegoille ja ystäville, jotka antoivat minulle apua lukuisten haastattelujen, lähteiden ja kontaktien kanssa, kävivät kanssani intellektuaalista keskustelua ja haastoivat minua. Tätä kirjaa kirjoittaessani minulla oli etuoikeus työskennellä Serious Organised Crime and Anti-Corruption Evidence (SOC ACE) -ohjelman tutkimusprojektissa, jonka ansiosta pystyin tutkimaan miehityksen taloudellisia puolia. Olen kiitollinen Britannian ulkoministeriölle projektin rahoittamisesta sekä SOC ACE:n johtajalle, Birminghamin yliopiston professorille Heather Marquettelle, tutkijakollegoilleni Britanniassa ja Ukrainassa ja SOC ACE:n tiimille heidän antamastaan tuesta. Olen myös kiitollinen monista kollegoilta saamistani oivalluksista ollessani vuosina 2019–22 tutkijatohtorina ja myöhemmin akatemiattutkijana ulkoministeriössä. Kirjan kaikki mielipiteet, johtopäätökset ja virheet ovat tietysti minun.

Minut kutsuttiin esittelemään tämän tutkimuksen tuloksia George Washingtonin yliopiston Euroopan, Venäjän ja Euraasian tutkimuslaitokseen IERES:iin lokakuussa 2023, Columbian yliopiston Russian Public Policy -pyöreän pöydän keskusteluun helmikuussa 2024 ja International

Studies Association -kokoukseen San Franciscoon huhtikuussa 2024. Esitän kiitokseni noille laitoksille tilaisuuksien järjestämisestä sekä panelistikollegoille ja yleisön edustajille työtäni koskeneista innostavista kysymyksistä ja kommenteista.

Kuten aina, olen kiitollinen Exeterin yliopiston kollegoilleni, jotka ovat tarjonneet minulle erittäin innostavan älyllisen tutkimusympäristön viime vuosikymmenen aikana. Haluaisin kiittää myös kahta nimetöntä vertaisarvioijaa heidän käsikirjoituksesta esittämistään korvaamattoman arvokkaista kommenteista ja ehdotuksista. Olen hyvin kiitollinen tohtori Sebastian Ballardille kirjan kartoista. Viimeisimmäksi mutta ei vähäisimmäksi olen kiitollinen Michael Dwyerille ja Hurst & Co:n kustannus- ja tuotantoyhtymälle ja julkaisusarjan toimittajalle, tohtori Ben Noblelle heidän antamastaan tuesta, palautteesta ja rohkaisusta.

Kuten aina, eniten olen velkaa vaimolleni Olivialle, joka on ollut jatkuva tuen, innoituksen ja oivalluksen lähde tämän kirjan kirjoittamisen aikana.

JOHDANTO

Presidentti Vladimir Putin ilmoitti Moskovan Kremlissä syyskuussa 2022 pidetyssä suureellisessa seremoniassa Ukrainan neljän eteläisen ja itäisen alueen liittämisestä Venäjän federaatioon. Se oli Euroopan suurin alueanastus toisen maailmansodan jälkeen. Venäjä miehitti sen myötä yli 100 000 neliökilometriä Ukrainan pinta-alasta. Näillä alueilla Venäjän joukot ja niiden sijaistaistelijat sieppasivat, kiduttivat ja tappoivat siviilejä ja virkamiehiä, anastivat yrityksiä ja omaisuutta ukrainalaisilta omistajiltaan, hävittivät todisteita ukrainalaisesta kulttuurista, kirjoittivat uudelleen Ukrainan historiaa ja alistivat väestön jatkuvaan propagandavyöryyn. Tämä kirja kertoo siitä, miten Venäjä miehitti ja liitti nämä alueet itseensä.

Kertomus muotoutuu eri tasoilla. Kysymys on suuresta geopolitiikasta ja maailmanjärjestyksestä koskevista abstrakteista ajatuksista. Venäläiset ovat puhuneet ”Yhdysvaltain hegemonian päättämisestä”, kun taas länsimaiset diplomaatit ovat kantaneet huolta siitä, että Venäjän menestyksenkäs hyökkäys tekisi lopun ”sääntöperusteisesta kansainvälisestä järjestyksestä”. Venäjän hyökkäystä Ukrainaan ja sen miehittämistä pidetään potentiaalisena ennakkotapauksena, joka saattaisi rohkaista Kiinaa valloittamaan Taiwanin tai johtaisi Venäjän uusiin hyökkäyksiin Baltian maita tai Puolaa vastaan. Natsimiehityksestä muistuttaneet vuoden 1938 kielikuvat myöntöväisyydestä ja sudeettialueista heräsivät

uudelleen henkiin. ”Ilmassa oli tuulahdus Münchenistä”, Britannian puolustusministeri Ben Wallace sanoi.

Tarina kertoo myös kahdesta maasta, Venäjästä ja Ukrainasta, joiden käsitykset kansakunnan rakentamisesta ovat törmänneet väkivaltaisesti yhteen Neuvostoliiton hajoamisen jälkimainingeissa. Tämä on identiteettipoliitiikkaa brutaaleimmillaan. Sota tarkoittaa monia eri asioita eri ihmisille, mutta pohjimmiltaan kysymys on katkerasta riidasta, mitä merkitsee olla ukrainalainen tai venäläinen. Taistelua käydään historiasta, kulttuurista ja kielestä. Ja taistelua tulevaisuudesta – taistelua Ukrainan eurooppalaisen, moniarvoisen tulevaisuuden vai yhä eristyneemmän ja itsevaltaisemman Venäjän tulevaisuuden välillä. Miehitys on myös voimakkaasti paikallista. Taisteluja käydään katu kadulta, kanavien rannoilla, hylätyissä tehtaissa, metsästä metsään. Miehitys on tullut koteihin, kun Venäjän joukot ovat talloneet asuntojen, puutarhojen ja talojen läpi. Miehitys on tunkenut jopa ihmisten mieliin. Ukrainalaiset ovat alkaneet kutsua sitä ”kognitiiviseksi miehitykseksi”, kun Venäjä yrittää propagandalla ja kouluopetuksella muuttaa sitä, mitä ihmiset ajattelevat historiasta, nykyisyydestä ja jopa henkilökohtaisista sotakokemuksistaan.

Sana miehitys merkitsee jotakin staattista ja pysyvää, mutta miljoonien ihmisten on ollut pakko muuttaa suoraan seurauksena siitä. Miehitys laukaisi valtaisan kansainvaelluksen Venäjän miehittämältä alueelta, koska vain pieni vähemmistö toivotti Venäjän vallan tervetulleeksi. Jotkut liittyivät Venäjälle ja Eurooppaan lähteneisiin kuu-teen miljoonaan ukrainalaispakolaiseen. Monet kotinsa menettäneet ovat asettuneet kuitenkin mahdollisimman lähelle esimerkiksi Zaporizžjan, Mykolaivin ja Odesan kaltaisiin kaupunkeihin, jotka ovat vain muutamien

tuntien ajomatkan päässä Venäjän miehittämältä alueelta. He saattaisivat kuitenkin olla maanosan päässä kodeistaan. Kaikki suorat reitit etulinjan ylitse ovat kiinni, ja matkustaminen Mariupoliin tai Melitopoliin vaatii pitkää ja vaivalloista, monien päivien matkaa Venäjän halki. Monille se on liian vaarallista. Eurooppa on jaettu jälleen kerran. Miehityksen rajat kulkevat kuin arpi Ukrainan kaakkoisosien arojen keskellä.

Useimmat paenneista luulivat lähtevänsä muutamiksi viikoiksi tai korkeintaan muutamiksi kuukausiksi. He jättivät taakseen perheensä, ystävänsä, kotinsa ja työpaikkansa. Useimmat ovat voineet vain katsoa kaukaa, miten miehitysviranomaiset ja jotkut paikalliset ovat kaapanneet voitonhimoisesti heidän kauppansa tai tehtaansa tai vallanneet heidän talonsa ja asuntonsa. Mariupolin asukas kertoi minulle katkerana, että hänen kotinsa vallanneet olivat heittäneet hänen henkilökohtaiset tavaransa kadulle. Toiset puhuivat vihaansa töin tuskin peitellen entisistä ystävistään, jotka tekivät nyt töitä venäläisille. Närkästys venäläisten kanssa yhteistoiminnassa olevia kohtaan on käsinkosketeltavaa.

Lähteneiden ja jääneiden välinen juopa kasvaa. Eläminen miehitysvallan alla pakottaa tekemään eksistentiaalisia valintoja lähes päivittäin. Tilaa moraaliselle puhtaudelle on vähän kenelläkään, joka haluaa pysyä hengissä. Venäjän valta pakottaa jokaisen tekemään valinnan: ottamaan Venäjän passin, avaamaan pankkitilin venäläiseen pankkiin, lähettämään lapset venäläiseen kouluun. Vastarinta jatkuu, mutta kun aikaa on kulunut, on vaikeaa jaksaa toivoa, että asiat muuttuisivat. Ukrainan vuonna 2023 tekemän epäonnistuneen vastahyökkäyksen jälkeen monet lähtivät miehitytyiltä alueilta ja lähtivät mieluummin kodeistaan

kuin jäivät odottamaan tulevaisuutta Venäjän vallan alla. Jääneiden joukossa on ollut myös aseellista vastarintaa, kun ukrainalaiset maanalaiset verkostot ovat räjäyttäneet autopommeja, myrkyttäneet ja ampuneet venäläisiä sotilaita ja yhteistoiminnassa olleita. Useimpien jääneiden tavoite on kuitenkin sopeutua ja selviytyä hengissä.

Tämä on kansainvälisen oikeuden mukaan ”sotilaallinen miehitys” – suurempien sotatoimien osana tapahtunut miehitys. Miehityksen maantiede muovautuu etulinjan herpaantumattomassa taistelussa, joka liikkui edestakaisin sodan kahden ensimmäisen vuoden aikana. Jos Ukraina ei puolustautuisi määrätietoisesti, tässä kirjassa saatettaisiin käsitellä Kiovan ja koillisen Ukrainan suuren osan miehitystä. Venäjän joukot kuitenkin vetäytyivät Ukrainan pohjoisosista huhtikuussa 2022 ja ne ajettiin ulos Harkovan seudulta syyskuussa. Venäjän joukot lähtivät Hersonin kaupungista marraskuussa 2022, vaikka Venäjä väitti liittäneensä kaupungin itseensä muutamia viikkoja aikaisemmin. Näistä vetäytymisistä huolimatta Venäjä miehittää edelleen maakaistaletta Ukrainan kaakkoisosissa Dniprojoen itärannalta Mariupoliin ja Donbasiin ulottuvalla alueella. Molempien osapuolien hyökkäyksistä ja vastahyökkäyksistä sekä valtavista miehistötappioista huolimatta tämä etulinja pysyi enimmälti paikallaan vuosina 2023 ja 2024. Venäjä hallitsi tuolloin noin kahdeksaatoista prosenttia Ukrainan alueesta.

Sodan ensimmäisten vuosien hyökkäyksiä ja vastahyökkäyksiä on tutkittu yksityiskohtaisesti useissa erinomaisissa kirjoissa.¹ Muissa teoksissa selostetaan Venäjän ja Ukrainan ”toisiinsa kietoutunutta” historiaa.² Tämä kirja tekee jotakin muuta. Se keskittyy siihen, mitä tapahtui etulinjojen takana alueilla, joita Venäjä miehitti sodan jatkuttua kaksi

vuotta. Pureudun siihen, miten Venäjä on säilyttänyt näiden alueiden hallinnan väestön vihamielisyydestä, kansainvälisestä tuomitsemisesta ja Ukrainan sotilaallisesta painostuksesta huolimatta. Vaikka suuri osa tiedotusvälineiden huomiosta keskittyy taistelukentän voittoihin ja tappioihin, myös tapahtumilla etulinjan takana miehityillä alueilla on suuri merkitys sodan lopputulokseen. Jos Venäjän miehitys kohtaisi sitkeää vastarintaa ja tulisi kalliiksi, Ukrainalla olisi paljon suuremmat mahdollisuudet saada pitkän päälle nämä alueet takaisin. Toisaalta jos Venäjä onnistuisi pitämään ne vallassaan, heräisi kysymystä, pystyisikö se kopioimaan miehityshallintonsa muissa paikoissa – joko Ukrainan muilla alueilla tai jopa Euroopan tai Euraasian muissa maissa.

Väitän kirjassa, että Venäjä on rakentanut erittäin tehokkaan miehityshallinnon, mutta että sitä on auttanut Ukrainan kaakkoisosien poliittinen ja yhteiskunnallinen dynamiikka. Venäjä on saanut miehityshallinnollaan tukevan otteen, mutta on epäselvää, että sitä voitaisiin kopioida muualla. On totta, että mikä tahansa sotilaallinen voima voi saada riittävällä väkivallalla otteen lyhyellä aikavälillä. Jos autoritaariset hallinnot turvautuvat vain sortotoimiin, ne joutuvat kuitenkin pidemmällä aikavälillä kamppailemaan olemassaolostaan laajaa poliittista vastarintaa vastaan. Nykyaikainen sotilaallinen miehitys edellyttää kehittyneempää työkalupakkia kuin vain rikollisia miehitysjoukkoja. Venäjä on ottanut käyttöön myös poliittiset instituutionsa, lakinsa ja määräyksensä – hallinnollisen miehityksen, joka on erittäin tehokas pakottamaan väestön alistumaan juridisin ja byrokraattisin keinoin. Nykyaikaisen itsevaltaisten hallintojen on valvottava myös poliittista diskurssia: äskettäin julkaistu, *spin dictators* -käsitettä

koskeva kirja viittaa niihin autoritaarisiin hallintoihin, jotka manipuloivat yhteiskuntaa valvomalla massapropagandaa ja informaatiota.³ Venäjän mediamanagerit ovat manipuloinnin mestareita ja ovat kiiruhtaneet täyttämään miehitettyjen alueiden informaatiotilan. Miehityshallinnon on valvottava myös fyysistä tilaa – valta- ja maanteitä ja kaupunkialueita. Tähän ei päästä vain sotilaallisella partioinnilla ja valvonnalla vaan kaupunkisuunnittelulla, symboliikalla, rakennetulla ympäristöllä ja infrastruktuurilla. Tehokkaan miehityshallinnon on valvottava myös rahavirtoja ja taloudellisia resursseja saadakseen paikalliset eliitit mukaan ja rauhoittaakseen paikallisyhteisöä. Tutkin näitä neljää eri elementtiä miehityksen neljän pilarin – hallinnon, väkivallan, propagandan ja rahan – kautta yrittääkseni ymmärtää Venäjän vallan mekaniikkaa.⁴ Eräs tapa arvioida Venäjän miehityillä alueilla noudattamaa politiikkaa on käyttää sosiologi Michael Mannin käyttämää erottelua ”infrastruktuurivallan” ja ”despoottisen vallan” välillä. Infrastruktuurivalta perustuu valtion tunkeutumiseen yhteiskunnan jokaiselle alueelle byrokratialla ja instituutioilla sekä laeilla ja määräyksillä. Despoottinen valta hallitsee suoraan yhteiskunnan kansalaisten elämää ja kuolemaa.⁵ Kolmannessa luvussa tarkastelen infrastruktuurivallan erästä puolta – Venäjän poliittisten, juridisten ja hallinnollisten instituutioiden laajenemista miehityille alueille. Venäjä piti syyskuussa 2023 peukaloidut kansanäänestykset näiden alueiden liittämistä itseensä ja alkoi sitten ottaa kyseisillä alueilla käyttöön poliittisia, juridisia ja taloudellisia järjestelmiään. Se järjesti H’ersonin, Zaporizžjan, Donetskien ja Luhanskin alueilla alueneuvostojen vaalit syyskuussa 2023 ja Venäjän presidentinvaalit vuonna 2024. Nämä vaalit olivat täysin vilpilliset, mutta tärkein

asia ei ollutkaan niiden tulos. Vaalit osoittivat, että Venäjällä oli kyky ottaa miehityksellä alueilla väenväkin käyttöön poliittinen infrastruktuurinsa. Se levitti sinne Venäjän hallintoa perustamalla paikallishallintoa, ministeriöitä ja virastoja. Samaan aikaan Venäjä aloitti ”hallinnollisen miehityksen” pakottaen ihmisiä ottamaan Venäjän passit, noudattamaan Venäjän lakeja ja määräyksiä sekä sopeutumaan Venäjän oikeusjärjestelmään ja byrokratiaan.

Neljännessä luvussa käsittelen Mannin despoottiseksi vallaksi kutsumaa keinoa, jossa kansalaiset pakotetaan hyväksymään valtion valta. Venäjän hallinta miehitysalueilla riippuu suuresti käytetyistä, järkyttävän väkivaltaisista sortomenetelmistä. Venäjän poliittiset instituutiot olisivat romahtaneet hetkessä ilman sen käyttämiä turvallisuusjoukkoja. Venäjä on käyttänyt sotatoimissaan väkivaltaa siviilejä vastaan aivan ensimmäisistä päivistä lähtien. Federaation turvallisuuspalvelu FSB johtaa toimia, joilla on otettu kohteiksi miehityksen potentiaaliset vastustajat, esimerkiksi paikalliset virkamiehet, toimittajat, aktivistit ja uskonnolliset johtajat. Muu väestö on pakotettu ”suodatuksena” tunnettuun prosessiin, jossa tarkastetaan, onko jollakin yhteyksiä Ukrainan asevoimiin ja voisiko joku olla potentiaalisesti epälojaali Venäjälle. Venäjän joukkojen pidättämiä on kidutettu, heihin on kohdistettu seksuaalista väkivaltaa ja joissakin tapauksessa heitä on teloitettu ilman oikeudenkäyntiä. Lisäksi miljoonat ihmiset on pakotettu muuttamaan, ja on järkyttäviä kertomuksia monien ukrainalaisten lasten karkottamisesta ja erottamisesta perheistään.

Miehityksen kolmas pilari on massiivinen propaganda- ja aivopesukampanja. Venäjä otti hallintaansa kaikki tietoliikenne- ja verkkoyhteydet sekä lopetti ukrainalaiset

televisio- ja radiolähetykset. Uudet viranomaiset perustivat miehitysalueille televisiokanavia, sanomalehtiä ja sosiaalisen median kanavia. Ne aloittivat lisäksi nopeasti kulttuurin ja koulutuksen venäläistämisen prosessin yrittäen hävittää kaikki todisteet siitä, että nämä alueet ovat kuuluneet Ukrainaan. Venäjän päätavoite on muuttaa nuorten ihmisten mielet vaihto-ohjelmilla, opintomatkoilla sekä erilaisten uusien nuorisjärjestöjen ja -ohjelmien avulla. Venäjä uskoo pystyvänsä muutamassa vuodessa kasvattamaan miehitetylelle alueille Venäjä-mielisen uuden nuoren sukupolven.

Venäjän miehityshallinnon neljäs pilari on talous. Venäjä käyttää miehitysalueilla vuosittain arviolta kaksitoista miljardia dollaria eli alle puoli prosenttia bruttokansantuotteestaan, mutta rahasummat ovat merkittäviä näillä melko köyhillä alueilla. Venäjä ei ole kohdistanut kehitysohjelmiaan ensi sijassa paikallisten ihmisten hyvinvointiin vaan paikallisten eliittien lahjomiseen ja siihen, että paikallinen väestö taipuu miehitysvaltaan eläkkeiden ja sosiaaliturvien maksamisen ansiosta. Ukrainalaisten omaisuuden ja yritysten laajamittainen pakkolunastaminen on tarjonnut sekä paikallisille asukkaille että venäläisille valtavia rikastumismahdollisuuksia. Syytökset laajasta korruptiosta ja hintakiskonnasta ovat olleet tunnusomaisia avokätisesti rahoitetulle jälleenrakennusohjelmalle. Miehitys on myös keino tehdä rahaa.

Näistä neljästä pilarista muodostuu yhteensä erittäin sortava ja integroitu miehityshallinto. Siinä tehokkaasti miehitysalueille tunkeutunut ja ne kyllästännyt, Venäjän sääntöihin, instituutioihin, tiedotusvälineisiin ja rahaan perustunut infrastruktuurivalta yhdistyy despoottisen vallan räikeään käyttöön. Tämä kaikki on mahdollistanut sen,

että Venäjä pystyy hallitsemaan miehitysalueita pelolla ja väkivallalla. Venäjän perimmäinen tavoite on kasvattaa miehitysalueille tottelevainen väestö, jotta tarve käyttää laajamittaista sortoa vähenisi. Pidemmän päälle Venäjä melko varmasti kannustaa Venäjän kansalaisia muuttamaan miehitysalueille. Krimillehän muutti vuoden 2014 jälkeen kymmeniätuhansia venäläisiä. Demografinen muutos auttaa Venäjää luomaan miehitysaluille pysyvyyden ja väistämättömyyden tuntua ja kyseenalaistamaan termit ”miehittäjä” ja ”miehitetty”. Sen sijaan Venäjä voi väittää myöhemmin, että nämä maat ovat jälleen osa Venäjää, minkä kansainvälisen yhteisön tulisi tunnustaa. Tunnustaminen on kuitenkin hyvin epätodennäköistä, koska se poikkeaisi radikaalisti vuoden 1945 jälkeisestä kansainvälisestä järjestyksestä, jossa maailma oli lopullisesti torjunut sotilaallisen miehityksen ja valloituksen legitimitetin.

Miehityksen määritelmä

Venäjän miehittämät Ukrainan alueet on helpointa ymmärtää kolmeksi erilaiseksi maantieteelliseksi vyöhykkeeksi, joiden Venäjään liittämisen tarinat poikkeavat toisistaan. Venäjä liitti itseensä ensinnäkin Krimin ja Sevastopolin kaupungin maaliskuussa 2014 yksipuolisessa kansanäänestyksessä, jota mikään kansainvälinen elin ei ole tunnustanut lailliseksi. Seuraavan vuosikymmenen aikana Venäjä otti Krimin niemimaalla käyttöön lakejaan ja määräyksiään tehdäkseen siitä erottamattoman osan Venäjän federaatiota. Toisella maantieteellisellä vyöhykkeellä Venäjä ei alun perin liittänyt ”Donetskin kansantasavallan” ja ”Luhanskin kansantasavallan” separatistihallintojen hallitsemia alueita itseensä, mutta kaikki ymmärsivät,

että viime kädessä Venäjä hallitsi niitä. Venäjä tunnusti ”kansantasavallat” aluksi itsenäisiksi valtioiksi helmikuussa 2022 ja liitti ne sitten itseensä 30. syyskuuta 2022. Alueita kutsutaan Venäjän perustuslaissa edelleen ”kansantasavalloiksi”. Joissakin tapauksissa ne ovat laajentaneet hallinnassaan olevia alueita helmikuun 2022 jälkeen, etenkin Mariupoliin, jota kontrolloi nyt ”Donetskin kansantasavalta”. Kolmas maantieteellinen vyöhyke muodostui, kun Venäjä miehitti helmikuun 2022 jälkeen noin puolet Zaporizžjan ja H’ersonin alueista ja väitti molempien alueiden kuuluvan kokonaan Venäjän federaatioon.

Venäjä kiistää, että se olisi kansainvälisen oikeuden mukaan miehitysvaltta näillä alueilla. Kun Putin aloitti ”sotilaalliseksi erikoisoperaatioksi” kutsumansa täysimittaisen sodan 24. helmikuuta 2022, hän vakuutteli, ettei ”Ukrainan miehitys sisälly suunnitelmiimme”.⁶ Tosiasiassa Venäjän asevoimat ja turvallisuuspalvelut olivat todennäköisesti suunnitelleet etukäteen ainakin joidenkin Ukrainan alueiden miehitystä ja liittämistä Venäjään. Putinille sana ”miehitys” ei kuitenkaan kelvannut. Hänen vääristyneessä historianäkemyksessään, jota pitkät illat erityyksissä koronabunkkerissa olivat syventäneet, nämä olivat historiallisesti Venäjän maita. Putin kertoi diplomaateille, että Ukrainan kaakkoisosaa ”oli ollut vuosisatoja osa historiallista Suur-Venäjęä”.⁷ Miten siis Venäjä saattaisi miehittää omia historiallisia alueitaan?

Venäjä väittää olevansa kaikkea muuta kuin miehittäjä. Se väittää itse asiassa olevansa ”vapauttaja”, joka on vapauttanut kaakkoisen Ukrainan Venäjän edustajien russofobiseksi, ”uusnatsistiseksi” leimaaman Kiovan hallinnon alta. Venäjän propaganda rinnastaa ”sotilaallisen erikoisoperaation” jatkuvasti Neuvostoliiton taisteluun

Tämä kaikki voisi tapahtua myös Suomessa

Puistattava kuvaus siitä, kuinka Venäjä on brutaalisti alistanut ja muokannut Ukrainasta miehittämänsä alueet omaksi kuvakseen.

Venäjä kaappasi vuonna 2022 neljä maakuntaa Etelä- ja Itä-Ukrainasta. Miehitysalue vastaa Etelä-Suomen läänin kokoista aluetta ja on huomattavin maan anastus Euroopassa toisen maailmansodan jälkeen.

Miehittämänsä alueet Venäjä on alistanut väkivallalla sekä poliittisella ja taloudellisella pakottamisella. Sen häikäilemättömät turvallisuusjoukot Ukrainassa ovat siepanneet, kiduttaneet ja tappaneet siviilejä ja virkamiehiä sekä takavarikoineet yrityksiä ja omaisuutta. He ovat pyrkineet kaikkiin keinoin tuhoamaan ukrainalaisen kulttuurin ja hallitsemaan väestöä jatkuvalla propagandalla.

Moskova fantasioi "Novorossijasta", joka perustuisi väkivaltaan ja Kremlin ideologiaan. Miehityshallinto vastaa pienoiskoossa nykyistä Venäjän federaatiota. Se peilaa maan syvenevää militarisoitumista ja autoritaarisuutta.

KUVA: C. HURST (PUBLISHERS) LTD.

David Lewis on Exeterin yliopiston kansainvälisten suhteiden emeritusprofessori ja Lontoossa sijaitsevan Royal United Services Institute (RUSI) -ajatushautomon vanhempi apulaisprofessori. RUSI on Ison-Britannian johtava järjestö, joka keskittyy puolustus- ja turvallisuusasioihin.

KL 32.5

ISBN 978-952-850-635-5

DOCENDO